

Rooms-Katholiek Kerkgenootschap in Nederland

Cijfers

Kerkebalans 2017

Mr. J.L.W.M. Zuijdwijk
R.-K. Economencollege

1 Inleiding

In 2019 wordt voor de 46^e maal de landelijke actie *Kerkbalans* gehouden. Aan de actie nemen drie kerkgenootschappen deel, namelijk het Rooms-Katholieke Kerkgenootschap, de Protestantse Kerk in Nederland en de Oud-Katholieke Kerk. In deze notitie vindt u de cijfers van het Rooms-Katholieke Kerkgenootschap in Nederland met betrekking tot de opbrengsten van Kerkbalans in 2017.

Voor de parochies vormen de opbrengsten uit de actie Kerkbalans een belangrijke en onmisbare inkomstenbron. Daarmee kunnen vele kosten worden gedekt. Gebouwen zoals kerken, pastorieën en parochiecentra zijn eigendom van de parochie en moeten door de parochie onderhouden worden. Daarnaast zijn er uiteraard de salarissen voor priesters, diakens, pastoraal werkers, secretariaatsmedewerkers, huishoudelijk personeel, kosters en organisten/dirigenten. Ook de vieringen en andere activiteiten kosten geld. Tot slot dienen ook diverse andere verplichtingen te worden betaald, zoals bijdragen aan het bisdom.

Deze notitie is als volgt ingedeeld:

- In hoofdstuk 2 worden de financiële gegevens verstrekt van de gezamenlijke parochies met betrekking tot hun inkomsten en uitgaven over 2017.
- In hoofdstuk 3 wordt specifiek aandacht besteed aan de opbrengsten uit Kerkbalans en aan het aantal huishoudens dat een bijdrage geeft.

2 Inkomsten en uitgaven van de parochies in 2017

De financiële cijfers in deze paragraaf zijn ontleend aan de jaarrekeningen van de parochies. De vergelijking met 2016 gebeurt op basis van cijfers die enigszins verschillen van die in de vorig jaar verschenen notitie *Cijfers Kerkbalans 2016*. Deze correcties hebben plaatsgevonden op basis van nagekomen jaarrekeningen van parochies.

Inkomsten

De inkomsten van parochies (zie tabel 1) bedragen in 2017 € 141 miljoen. Deze inkomsten bestaan voor 60% uit inkomsten 'levend geld', hetgeen een optelling is van de bijdragen aan Kerkbalans, de collecten voor de eigen kerk en de vergoedingen voor kerkelijke diensten. De overige inkomsten (40%) zijn afkomstig uit bezittingen en beleggingen.

De inkomsten levend geld bedragen bijna € 85 miljoen (tegen € 87 miljoen in 2016). Ruim de helft van deze inkomsten wordt gerealiseerd door de geldwerving in het kader van Kerkbalans. Deze inkomsten zijn in 2017 met € 1 miljoen (-2,2%) gedaald tot bijna € 47 miljoen (zie tabel 3). De inkomsten van de parochies uit bezittingen en vermogen zijn met ruim € 2 miljoen gedaald (-3,7%).

In zijn totaliteit zijn de inkomsten van de parochies in 2017 met € 4,5 miljoen gedaald, een daling van 3,1% in vergelijking met het jaar ervoor. Deze daling is groter dan die in 2016 (-1,3%) en 2015 (-2,5%).

Uitgaven

De totale uitgaven (zie tabel 2) van de parochies bedragen in 2017 ruim € 153 miljoen; deze uitgaven zijn in vergelijking met 2016 aanzienlijk gedaald, namelijk met bijna € 5 miljoen. Over de hele linie dalen de uitgaven, maar met name die voor gebouwen (- € 2,3 miljoen).

Tekort

Een overzicht van inkomsten en uitgaven is weergegeven in figuur 1. In totaal hadden de parochies in 2017 een tekort van € 12 miljoen (8,6% van de inkomsten), dat ten laste van het vermogen en de voorzieningen is gebracht. Dit tekort is ongeveer gelijk aan dat in 2016.

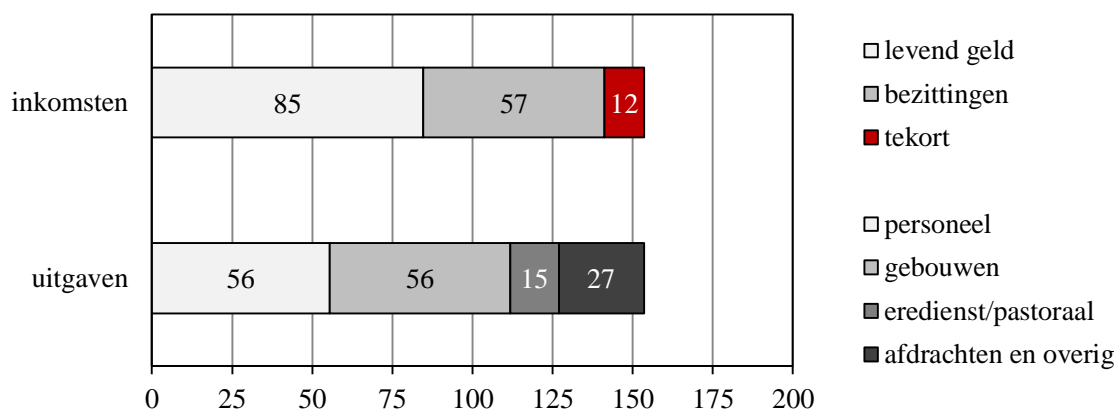
Tabel 1 Specificatie inkomsten parochies in 2017

2017	bijdragen Kerkbalans		collecten eigen kerk		vergoeding kerkelijke diensten		<i>totaal inkomsten 'levend geld'</i>		inkomsten uit vermogen en bezittingen		<i>totaal</i>
	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000
Groningen-Leeuw.	3.178	51	632	10	845	13	4.655	74	1.633	26	6.288
Utrecht	11.739	36	5.243	16	2.922	9	19.904	62	12.455	38	32.359
Haarlem-A'dam	6.058	34	2.588	14	2.195	12	10.841	61	7.027	39	17.868
Rotterdam	7.452	35	3.478	16	3.102	15	14.032	66	7.139	34	21.171
Breda	3.975	38	1.376	13	1.045	10	6.396	61	4.055	39	10.451
Den Bosch	7.435	24	4.351	14	3.161	10	14.947	47	16.581	53	31.528
Roermond	6.843	32	3.360	16	3.745	17	13.948	65	7.660	35	21.608
Totaal	46.680	33	21.028	15	17.015	12	84.723	60	56.550	40	141.273

Tabel 2 Specificatie uitgaven parochies in 2017

2017	gebouwen		personele kosten		kosten eredienst en pastoraal		afdrachten en overige kosten		<i>totaal</i>
	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000
Groningen-Leeuw.	2.094	32	2.804	43	646	10	1.035	16	6.579
Utrecht	9.772	33	13.128	44	3.524	12	3.255	11	29.679
Haarlem-A'dam	7.490	36	7.177	34	1.972	9	4.294	21	20.933
Rotterdam	7.255	32	8.410	37	1.938	9	5.026	22	22.629
Breda	3.275	29	4.785	42	1.017	9	2.236	20	11.313
Den Bosch	16.690	46	10.804	30	3.318	9	5.751	16	36.563
Roermond	9.758	38	8.406	33	2.632	10	4.983	19	25.779
Totaal	56.334	37	55.514	36	15.047	10	26.580	17	153.475

Figuur 1 Inkomsten en uitgaven van parochies in 2017 (x € 1 miljoen)

3 Ontwikkeling van de inkomsten uit Kerkbalans

De inkomsten uit Kerkbalans bedragen in 2017 bijna € 47 miljoen, hetgeen een daling ten opzichte van 2016 betekent met € 1 miljoen (-2,2%). Deze daling is iets minder dan die in het voorgaande jaar.

Wanneer we per bisdom de ontwikkeling van 2015 tot 2017 bezien (tabel 3), dan kunnen we constateren dat in alle bisdommen de inkomsten uit Kerkbalans dalen, gemiddeld met 5,6% in deze periode. De daling tussen 2015 en 2017 is het grootste in de bisdommen Groningen, Breda en Den Bosch (8 tot 10% daling). Elders ligt de daling rond de 4 tot 6%, met uitzondering van bisdom Rotterdam waar de inkomsten uit Kerkbalans tussen 2015 en 2017 slechts met 2% zijn teruggelopen.

Wat betreft het aantal bijdragers (tabel 4), zien we dat nog slechts 31% van de katholieke huishoudens bijdraagt aan Kerkbalans, 1 procentpunt lager dan in het voorafgaande jaar. Daarmee zet de trend van minder deelname aan Kerkbalans zich voort.

De zuidelijke bisdommen inclusief Rotterdam kennen de laagste participatiegraad, in het noorden en oosten ligt deze hoger. Het percentage deelnemende huishoudens is het hoogst in bisdom Groningen, ondanks de scherpe daling in de afgelopen twee jaar.

Volgens kerkelijke registratie waren er ultimo 2017 3.769.000 katholieken, hetgeen per persoon een Kerkbalans-bijdrage betekent van € 12,50. Nemen we uitsluitend degenen die daadwerkelijk een kerkbijdrage hebben gegeven (31% van alle katholieken), dan komen we tot een gemiddelde Kerkbalans-bijdrage van € 40 per geveer, ofwel circa € 88 gemiddeld per huishouden¹ dat deelneemt aan de actie. Deze bedragen per geveer en per gevend huishouden zijn iets hoger dan in 2016.

Op basis van de resultaten uit de monitor Kerkbalans 2014-2018² kan de opbrengst in 2018 worden geprognoseerd. Naar verwachting bedraagt de opbrengst in het afgelopen jaar € 45,5 miljoen. Dit betekent een daling van 2,5% ten opzichte van 2017.

¹ Uitgaande van een gemiddelde huishoudgrootte van ongeveer 2,2 personen per huishouden.

² De monitor wordt uitgevoerd onder alle parochies. De responsgroep vormt een representatieve afspiegeling van alle parochies wat betreft bisdom, aantal parochianen en stedelijkheid.

Tabel 3 Bijdragen Kerkbalans (x € 1.000)

	2015	2016	2017	2018*
Groningen-Leeuwarden	3.553	3.252	3.178	
Utrecht	12.274	11.875	11.739	
Haarlem-Amsterdam	6.462	6.359	6.058	
Rotterdam	7.600	7.508	7.452	
Breda	4.342	4.191	3.975	
Den Bosch	8.123	7.578	7.435	
Roermond	7.096	6.943	6.843	
Totaal	49.450	47.706	46.680	*45.500

* Prognose

Tabel 4 Deelname van katholieke huishoudens aan Kerkbalans (in %)

	2013	2014	2015	2016	2017
Groningen-Leeuwarden	57	61	62	59	55
Utrecht	51	52	50	48	46
Haarlem-Amsterdam	43	38	38	37	35
Rotterdam	34	32	32	29	28
Breda	33	31	27	29	27
Den Bosch	31	30	28	26	25
Roermond	32	31	30	27	26
Totaal	37	36	34	32	31